

KOKIŲ VAISTŲ NEGALIMA GERTI, SĖDANT PRIE AUTOMOBILIO VAIRO

Daugelis vaistų vartojami nę nepaskaičius instrukcijų, o juk jie gali turėti labai nemalonių šalutinių poveikių. Sėsdami prie vairo išgęre paprasčiausių nuskausminamųjų, Jūs keliate sau pavojų patys to nę neįtardami. Tokią situaciją galima iliustruoti anekdotu:

„Pas alergologą ateina pacientas. Gydytojas labai greitai nustato priežastį, dėl kurios žmogaus nosis nuolat užgulta, tačiau prieš išrašydamas receptą, jis pasiteirauja:

Vairuojate?

Taip, o kaip tai susiję su mano bėda? Neįau aš alergiškas automobiliui?“

Laimė, kad šiuolaikinis mokslas kol kas nežino alergijos, kurią sukeltų mašinos, nes išgelbėti dabartinę žmoniją nuo tokios nelaimės būtų neįmanoma. Klausimas, kurį uždavė gydytojas, yra prasmingas, nes kai kurių vaistų poveikis neigiamai veikia vairuojančio žmogaus savijautą.

Pastaruoju metu vaistinėse atsirado daugybė naujų preparatų. Jie gerai reklamuojami, parduvinėjami be receptų. Mažai kas žino, kaip jie veikia ir koks jų šalutinis poveikis. **Juk daugelis vaistų slopina centrinės nervų sistemos veiklą, kelia mieguistumą, trikdo judesių koordinaciją.** Jei tokių vaistų geria žmogus, kuris vairuoja automobilį, tai tikimybė, kad jis gali patekti į avarinę situaciją, ypač didelę.

Atsargiai: psichotropiniai preparatai!

Aršiausias vairuotojų priešas yra psichotropiniai preparatai. Jų tiek daug, kad ir išvardyti visų neįmanoma. Yra keletas taisyklių, padedančių vairuotojui išsiaiškinti, ar vaistai priklauso šiai grupei.

Pirmoji taisyklė. Perskaitykite vaisto anotaciją. Jei rašoma, kad vartojant šį vaistą nereikėtų vairuoti ar atlikti veiksmų, reikalaujančius didesnės dėmesio koncentracijos, tai tokį perspėjimą reikia vertinti labai rimtai.

Antroji taisyklė. **Jei anotacijoje parašyta, kad preparatas priklauso neuroleptikų, antidepresantų, trankvilizatorių, migdomųjų ar ličio preparatų grupėms, tai reiškia, kad jis yra psichotropinis vaistas. Verčiau jau nevairuokite išgęre tokio vaisto.**

Trečioji taisyklė. Kartais vaistų anotacijoje nurodoma, kad gydymo pradžioje reikia būti ypač atsargiems. Jei pasirodys, kad preparatas nekalia neigiamų šalutinių poveikių, tai nevertėtų visiškai nevairuoti. Tai nėra pats geriausias patarimas. Neigiamas šalutinis tablečių poveikis gali būti ne tik aiškiai jaučiamas, bet ir nepastebimas. Toks „nematomas“ poveikis yra labai pavojingas. Mieguistas ar apsnūdes žmogus prie vairo nesės, tačiau, jei vairuotojas jaučiasi normaliai, tai tikriausiai nę nesusivoks, kad **dėl išgertų vaistų yra pažeistas gebėjimas sutelkti dėmesį ir judesių koordinacija.** Sąlyginai „nekenksmingas“ vaistas gali mažinti budrumą.

Veiksmingi ir labai pavojingi.

- ✓ **Neuroleptikai** lėtina centrinės nervų sistemos veiklą, netrikdydami žmogaus sąmonės. Šiuose medikamentuose yra chlorpromazino, flufenacino, tioridazino, galoperidolio ir daugelio kitų aktyvių medžiagų.
- ✓ **Antidepresantai** padeda įveikti depresiją. Vairuotojams jie ypač pavojingi. Populiariausi – tricikliai antidepresantai (amitriptilinas, klomipraminas, imipraminas ir kt.) ir tetracikliai preparatai (maprotilinas ir mianserinas). Kai kurie antidepresantai (auroriksas, prozakas, paksilas, koaksilas ir į juos panašūs) mažiau veikia judėjimo koordinaciją, tačiau juos vartojant taip pat reikia būti atsargiems.
- ✓ **Trankvilizatoriai** ramina, slopina nerimą, baimę ir tuo pat metu mažina dėmesio koncentraciją, pažeidžia gebėjimą atlikti judesius, reikalaujančius ypač geros koordinacijos. Šiai grupei priklauso preparatai, kurių pagrindas yra alprazolamas, bromazapas (anksiolitikas), clordiazepoksidas (anksiolitikas, migdomieji), diazepamas (anksiolitikas), medazepamas (anksiolitikas), oksazepamas (anksiolitikas) ir kt.
- ✓ Ilgai vartojant **ličio preparatus** (ličio karbonatą ir ličio oksibutiratą) sumažėja dėmesio koncentracija. Lašelis alkoholio (net gydamosios mikstūros), išgertas vartojant šiuos medikamentus, gali tapti tragedijos kelyje priežastimi.

Draudžiamų medikamentų sąrašas.

Vairuojant draudžiama vartoti visus raminamuosius ir migdomuosius medikamentus. Tokie preparatai yra barbitūratai, benzodiazepinai (radedormas, nitrozepamas, eunoktinas ir kt.), ivadallas ir imovanas. Atkreipiamė dėmesį ir į migdomąjį vaistą fenobarbitalį, kuriame yra nuskausminamųjų preparatų pentalgino ir spazmaferalgino.

Organizmo veiklą slopina ne tik klasikiniai psichotropiniai vaistai. Taip veikia ir kraujo spaudimą mažinantys ar beveik visi alergijoms gydyti vaistai, narkotinės medžiagos opijatai, veikiantys panašiai kaip morfinai. Pastariesiems priklauso dažnai vartojamas kodeinas, esantis vaistuose, kuriais gydomas peršalimas ir kosulys.

Vairuotojams pirmiausia vertėtų nevertoti kraujo spaudimą mažinančių vaistų, kurie veikia centrinę nervų sistemą. Tai rezerpinas ir preparatai, kuriuose jo yra (adelfanas, kristepinas, sinepresas, trezidasK, brinerdinas ir kt.), ir tie, kuriuose yra klonidino. Taip pat pavojingi yra dopegitas, estulikas ir cintas. Grėsmę kelia ir beta blokatoriai. Jie vartojami ne tik hipertenzijos, bet ir širdies ligoms ar kai kurioms aritmijos rūšims gydyti. Tokių vaistų labai daug. Dažniausiai vartojami tie, kuriuose yra atenololo, metoprololo.

Alergiško žmogaus galvosūkis.

Iš medikamentų, kuriais gydomos alergijos, žinomiausi yra dimedrolis, suprastinas, diazolinas, tavegilas, pipolfenas, astimizolas, cetirizinas, fenistilas. Beveik visi jie lėtina reakciją. Farmacininkų nuomone, išimtis yra tik medikamentai, kurių sudėtyje yra loratadino (klaritinas, klarotadinas ir lomilanas), cetirizino (zirtekas, cetrinas, ir allercetas) bei feksofenadino (telfastas). Tačiau ir jų poveikis kelia abejonių: daugelis medikų tvirtina, kad vaistų, gydančių alergiją ir tuo pat metu neslopinančių centrinę nervų sistemą, nėra.

Daugelyj, dažnai reklamuojamų vaistų nuo peršalimo yra antialergenų. Todėl prieš sėdant prie vairo verčiau jų nevertoti.

Raminamieji augalinės kilmės preparatai taip pat nėra tokie jau nekalti, kokie atrodo iš pirmo žvilgsnio. Jie ypač pavojingi, jei vartojami kartu su kai kuriais kitais vaistais ar alkoholiu. Labiausiai nervų sistemą veikia preparatai pagaminti iš svaigiųjų pipirų. Šiek tiek mažiau organizmą veikia medikamentai iš valerijonų ir melisų.

Vaistai, gydantys skrandžio ir žarnyno sutrikimus, taip pat gali būti pavojingi.

Vairuotojams reikėtų labai atidžiai rinktis virškinamojo trakto veiklą slopinančius vaistus. Populiariausi tie, kuriuose yra **pirenzepino (gastrilis, gastrozemas, gastrocepinas, pirenas)**. Šie **medikamentai veikia regėjimą. Jie išplečia vyzdžius, todėl vaizdas tampa neryškus**. Šis poveikis gali būti jaučiamas porą dienų po to, kai gydymo kursas baigtas. Tokį pat šalutinį poveikį turi ir vaistai, pagaminti iš atropino, metacino, gioscino ir visi vaistai, kuriuose yra **vaistinių šunvyšnių (belladonna)**: bellalginas, bekarbonas, bellastezinas, besalolas, belloidas, bellataminalas. Jie vartojami neurozėms, kurios sukelia nemalonių pojūčių virškinimo bei širdies ir kraujagyslių sistemų organuose.

Į draudžiamų vartoti medikamentų sąrašą patenka ir vaistai nuo vidurių pūtimo (diarolis, diasorbas ir imodiumas). Jų sudėtyje yra loperamido, kuris slopina centrinės nervų sistemos veiklą. Šiame sąrašė taip pat yra vaistai, kuriais gydomos skrandžio ligos ir kuriuose yra metoklopramido.

Į sąrašą galima įtraukti daugiau medikamentų. Taigi, jei turite mažai informacijos apie šalutinį vaistų poveikį, prieš sėdami vairuoti, pirmiausia pasitarkite su savo gydytoju.